

הבגישה הראשונה של וייצמן וסאדאת במלון "המלך דוד"

אור מן השמיים מכה את פאול בדרך לדמשק *

הנשיא המצרי לא מצא מגע אנושי עם מנחם בגין, למרות כל הפיטפוטים העיתונאיים על "הכימיה שפעלה". הוא סלד אינסטינקטיבית ממשו דיין, המפורסם ביותר מבין המנהיגים הישראליים שבהם פגש. אך בוויצמן ראה אדם כלבבו, חייל מיקצועי כמוהו, איש בעל מוח פתוח וסיגנון חסר-מעצורים.

וייצמן הזכיר ששאל, בנויחידו, נפצע לפני שבע שנים בראשו, בתעלת-סואץ. אל-סאדאת השיב כי אחרי החורג, טייס קרבי, נהרג במלחמת יום-הכיפורים. כך נוצר קשר.

אחרי הפגישה צלע וייצמן את חדרו באותו המזון. בהיכנסו לחדר צנח על בורכיו, מכני שיכול עוד לשדוט בכאביו.

כעבור כמה שעות נפרד אל-סאדאת ממרחיו בכניסה למלון המלך דוד, ונכנס למכונית. לפתע ראה את וייצמן יושב, במרחק-מה, בכסא הגלגלים שלו. הנשיא קפץ ממכוניתו, ניגש אל השר וחיבק אותו.

מאו דיבר בחום על "ידידי עורא". עברו כמה חודשים עד שלמד לבטא את השם נכונה — אולי מפני שעורא הוא שם יהודי מקובל במצריים, ואילו השם עור אינו ידוע שם.

עשרה ימים אחרי הפגישה, היה עור כדרי כו למצריים. שאז הפך פאול.

ידידות נולדה. אך משהו חשוב יותר אירע לעור עצמו. אחד הניצים הקיצוניים ביותר בישראל הפך יונה, מנהיג פוטנציאלי למחנה-השלום הישראלי.

זה נראה כמהפכה נפשית מופלאה. אך האמנם קרה גם?

לעושר נולד

אם יכול אדם להשתנות מן היסוד בגיל 53? באיזו מידה יכולה מהפכה נפשית כזאת להיות רצינית?

לאנשים שהכירו את תדמיתו הציבורית של עור וייצמן, השינוי הפיתאומי היה מהמם. אדם שהקדיש את כל חייו למלחמה בערבים, שהטיף במשך עשרות בשנים להתפשטות המדינה ולסיפוח שטחים אליה, שפירסם זה לא מכבר ב-1975, ספר שניבא מלחמה נוספת בלתי-נמנעת (ל7 שניים, ל7 ארץ) — איך יכול היה לאמץ לעצמו פילוסופיה מדינית חדשה, המרחיקה לכת מתיק-התשובה טמונה, אולי, בשחר ידותו. אם הידות מועצבת את נפש המוכנה, הרי היקר עור וייצמן הקריב את עור החדש.

עור נולד ב-15 ביוני, 1924 בתל-אביב, אולם גדל בחיפה. אם יש בישראל שיכבה היכולה להחשב כאריס-טוקרטית, עור שייך אליה מלידה. לצבר טיפוסי זה היה רקע בלתי-טיפוסי ביותר.

בשנות ה'20 וה'30, הצבר הטיפוסי היה עני, ולרוב עני מאד. עיבירת היתה שפתו היחידה, והיא ניתקה את הצבר למעשה מן העולם. היו אך ספרים עבריים מעטים, ואופקם היה צר. תרגום הספרים מלועזית היה גרוע.

"מכונית פרטית היתה בגדר חלום. הטלפונים היו מעטים מאד ויקרים מאד. נסיעה מתל-אביב לחיפה היתה

גשור חי עני פני התהום

צעדו של אל-סאדאת היה בכחונת מעשה נועז שדאייאמן, וגור — כמו ישראלים רבים אחרים — לא האמין.

בדרך לירושלים סטה נהגו של שריהביטחון פיתאום מדרכו, כדי להימנע מלדרוס הולך-רגל ערבי. המכונית נתקעה בתעלה. ועור וייצמן בבית-החולים.

וייצמן לא יכול היה לזוז, אך כוח-הרצון גבר על הכאב. הרופאים מילאו אותו בוריקות, ועור ישב במקומו בכנסת, כאשר נאם שם אל-סאדאת.

למחרת בבוקר ביקש אל-סאדאת להיפגש עם וייצמן באורח פרטי. וייצמן נכנס לחדרו של אל-סאדאת במלון המלך דוד, כשהוא גורר את עצמו בקושי על מקל. כשעמד מול הנשיא, הזדקף וייצמן ודיגד את נשקו, בהשתמשו במקדו ככרובה. הוא אמר: "אני מצדיע לך על שהצדחת להפתיע אותנו ביום-הכיפורים!"

היתה זאת מחווה וייצמנית טיפוסית: ספונטאנית לחלוטין, כנה, מוגזמת, ובכל זאת מחושבת בביקורת כדי לחדור אל ליבו של האיש שאילו דיבר. וייצמן עשה זאת אלה פעמים לפני כן — לסרנים, לאלופים, לפוליטיקאים, לבחורות יפות.

אנור אל-סאדאת, הרגיש למחות כמו כל ערבי, נכבש בו במקום. האיש מצא חן לפניו. הוא התרשם מן המחמאה שבאה מפיו של שריהביטחון הישראלי, האדריכל האמיתי של הניצחון במלחמת ששת-הימים, ששיבה אותו בצורה כה פשוטה וכנה על ההישג הגדול ביותר שלו — חציית התעלה באוקטובר 1973.

"ידי עורא"

אם אי-פעם נפגשו שני אנשים וחיבבו איש את רעהו ממבט ראשון, זה קרה לשניים אלה.

מהו מוזר קרה לרב יהודי בשם שאול, תלמידו של גמליאל, בדרך לדמשק.

הוא יצא לעיר הסורית כדי לשפוך אש וגפרית על חסידיו של יהודי מנצרת, ישוע בן-יוסף, שהוצא להורג ושתלמידיו ראו בו את-משיח ה'. מכל המטיפים נגד כפירה חדשה זו, לא היה קיצוני ואלים יותר מהרב שאול.

בדרך לדמשק ירד אור מן השמים, והפילו ארצה. ישוע הנצרתי הופיע לפניו בגופו, ודיבר אליו.

שאול הפך פאול, גדול המטיפים לתורתו של ישוע בעולם.

משהו כזה קרה לעור וייצמן בדרך לקאהיר, אך הדמות שהופיעה לעיניו לא היתה רוח מעור לם אחר. היה זה איש כשרידום: אנור אל-סאדאת.

הצדעה במקל

רעצם, כל זה קרה עוד בירושלים, בעת ביקורו ההיסטורי של אל-סאדאת בעיר-הקודש. אחרי שנפגש עם שאר המנהיגים החשובים של ישראל, הוא ביקש לראות את עור וייצמן.

בשעה שהנשיא המצרי היה בדרכו לישראל, שכב וייצמן בבית-החולים. יומיים לפני כן קרתה לו תאונה בכביש לירושלים. הוא היה בדרכו מלישכתו במישרד הביטחון בתל-אביב למישרד ראש-הממשלה בירושלים, כדי לתבוע ממנחם בגין את פיטוריו המידיים של ראש המטה הכללי, מרדכי ("מוטה") גור. וייצמן זעם על הקצין הממושקף, כי בהיודע דבר כוונתו של אל-סאדאת לבוא לירושלים, הביע גור פומבית את החשש שמא אין זה אלא תימרון-הטעייה, שבא להסוות את ההכנות להתר-קפת-פע על ישראל.

* ציור של קאראוואג'יו.